

[Korsgaard.]

jeg vil antage, at kommissionen har haft et vist indseende med affattelsen af det foreliggende forslag om tillæg til lov om brug af huse på landet.

Indenfor mit parti har vi imidlertid næret en vis bekymring for, at det nu forelagte lovforslag tilsigter en udvidelse af det antal huse, som omfattes af loven, og jeg tillader mig derfor at spørge den højtærede landbrugsminister, om mit synspunkt: at man, hvis det foreliggende lovforslag vedtages, udvider antallet af brug, som falder ind under loven, er rigtigt. Jeg skal tillade mig at stille det ganske konkrete spørgsmål, om et tilfældigt hus med ca. 5 tdr. land, købt for ca. 5 år siden, vil kunne inddrages under loven, hvis de bestemmelser, der her foreslås, vedtages. Jeg vil gerne tilføje, at af ministerens svar vil mit partis stilling til lovforslaget afhænge.

Oluf Johansen: Hver gang lovforslag om brug af huse på landet har været til behandling, har det drejet sig om beskyttelsesforanstaltninger for lejerne, uden at der deri har ligget noget perspektiv i retning af, at de kunne få mere jord, så de kunne blive selvstændige, og langt mindre, at de kunne blive ejere. Når jeg i så høj grad har lagt vægt på dette spørgsmål om mere jord og større selvstændighed for disse mennesker, er det, fordi jeg bor på en egn, hvor der er mange lejemænd, og jeg kender de vilkår, de må virke under i deres lille bedrift, og den mangel på trykthed, der i så høj grad gør sig gældende for dem. Nu er der jo en så uhyre stor forskel fra egn til egn, fra gods til gods. På nogle godser er der det, man kalder de gode gamle forhold, og dér har der intet problem været i gammeldags forstand. Lejemålene gik ofte fra fader til søn, og lejerne passede husene, som var det deres egne, og godset blandede sig mindst muligt i forholdene. Det betyder ikke, at lejemændenes forhold derved blev ideelle, ej heller ordningen som sådan, men gnidningen blev mindst mulig. Men så har der været andre steder, hvor nye godsejere er kommet til, eller måske har det været en ny godsforvalter — nye koste fejer jo altid bedst —, der fandt over, hvor gærdet var lavest, men hvad opnåede de derved for godsets økonomi i et sådant for godset ubetydeligt spørgsmål? Intet af betydning, kun at skabe gnidninger.

Gennem årene var den lovgivning, der sikrede lejemændenes ret, i betydelig

grad blevet udvisket ved fortolkninger og ved de ændringer, som var blevet indføjet. Et stadig mindre antal syntes at falde ind under lovens beskyttelsesbestemmelser, og da så samtidig spørgsmålet om en nyordning af lejemændenes forhold med selveje som mål rejstes, stod disse svagt og uden beskyttelse. Den lov, der sidste år gennemførtes, og som sikrede beskyttelse, indtil nyordningen kunne gennemføres, var ikke tilstrækkelig, da som sagt mange af lejemændene faldt udenfor lovens beskyttelsesbestemmelser. Derfor er nærværende lovforslag fremkommet efter et stærkt fremført ønske fra De samvirkende danske Husmandsforeninger. Hvor nødvendig en udvidet beskyttelse er, viser adskillige eksempler fra den senere tid. Jeg håber, at man nu har givet disse lejemænd en beskyttelse, der sikrer dem arbejdsro, medens kommissionen arbejder på at finde frem til en kommende nyordning.

Jeg tilsiger mit partis støtte til såvel lovforslagets beskyttelsesbestemmelser som til den i § 3 nævnte bemyndigelse for ministeren til at lade loven med ændringer optrykke og bekendtgøre som lov om brug af huse på landet.

Så har jeg tilsidst det ønske at fremføre, at kommissionen snarest må kunne blive færdig med sit arbejde. Jeg ved ikke, om den højtærede landbrugsminister deler den opfattelse, at kommissionen, når den er færdig med den del af arbejdet, som vedrører lejemændene, og dette spørgsmål er afklaret, kan afgive betænkning herom og fremsætte forslag, og at kommissionen derefter arbejder videre med spørgsmålet om stiftelsernes forhold.

Jeg vil anbefale lovforslaget, idet jeg tilføjer, at kommissionen har til opgave at skabe en lovgivning, der fremmer udstykningen. Jeg ser nok, at Tolvmandsforeningerne har holdt møde, og at deres formand, forpagter Fabricius, syntes at have fremsat den opfattelse, at husmandsbrugenes glansperiode er forbi. Noget sådant skal vel siges fra den side, men sådan som betragtningen er fremført, forekommer det mig, at der er ikke så lidt selvsikkerhed at spore i den. Selvom det store og det største landbrug i disse år har haft og stadig har en høj forrentningsprocent, skal forpagter Fabricius nu alligevel ikke være så helt sikker i sin sag. Konjunkturerne har stadig skiftet, og sådan vil det sikkert også gå i fremtiden. Vi har oplevet tider, hvor husmandsbrugene gennem deres produktion endog i landbrugsgets trængselsperioder ved kornlovgivning